

În 22 decembrie 2017 deputatul Kulcsar-Terza József a înaintat inițiativa legislativă referitoare la Statutul de Autonomie al Ținutului Secuiesc, care a fost înregistrat cu nr. 774 de Comisia Permanentă a Parlamentului. Această inițiativă legislativă a fost elaborată de Consiliul Național Secuiesc la 17 ianuarie 2004. Decizia a fost precedată de o consultație publică, având baza proiectul elaborat de Dr. Csapo Jozsef, și care a fost acceptat ca și document de muncă de către consiliile secuiești constituite în orașe și în satele secuiești. În acest mod această inițiativă legislativă este cel mai important document al Consiliului Național Secuiesc, pentru reprezentarea căruia a primit mandat de la secuime.

În 22 decembrie 2017 proiectul de lege a fost înaintat pentru a treia oară Parlamentului României. Avizul negativ amintit în titlu (în continuare: Aviz), a fundamentat refuzul parlamentar, deoarece a fost singurul document de analiză pusă la dispoziția comisiilor de specialitate ale Camerei Deputaților și Senatului, și niciun alt organ sau altă autoritate n-a formulat contraargument față de propunerea înaintată, care nu ar fi parte a avizului amintit. Din acest motiv aceasta din urmă poate fi considerat ca fiind poziția oficială al Statului Român. Este datoria morală a Consiliului Național Secuiesc, să formuleze față de refuzul oficial al Statului Român contraargumentele comunității secuiești, care în comunitatea lor reprezintă și combaterea sistemului de argumente al Statului Român.

Avizul este constituit din 16 articole, urmate de o singură frază de concluzie de respingere. Articolele 4,5 și 6 analizează inițiativa legislativă din punctul de vedere al dreptului comunitar, al dreptului internațional și al dreptului intern, cu intenția de a găsi printre prevederile acestora contraargumente. Numerotarea/separarea articolelor de la 10 până la 15 nu este relevantă din punct de vedere logic, pentru că din introducerea lor lipsește indicarea vreunui domeniu, a ramurii de drept, sau fundament legal.

În primul articol Avizul consemnează în privința inițiativei legislative referitoare la Statutul de Autonomie al Ținutului Secuiesc, că aceasta: **”Vizează, practic, crearea unei entități statale distincte, paralelă cu statul național unitar român.**
” Această evaluare nu corespunde realității.

În realitate propunerea vizează o unitate administrativă a României, cu anumite prerogative suplimentare pentru gestionarea problemelor locale, în spiritul subsidiarității, și menite să asigure protecția identității naționale a comunității majoritare autohtone. Autonomiile teritoriale, care funcționează în Europa, în state unitare și indivizibile subliniază lipsa vreunei conflict între caracterul unitar al statului, și existența pe teritoriul acestora ale unor unități administrative,

investite cu autonomie teritorială.

Italia de exemplu, este stat unitar și indivizibil, suveran și independent, având în același timp cinci regiuni autonome.

Consiliul Legislativ citează hotărârea 1334/2003 al Consiliului Europei, - citat acceptat de altfel și de redactorii propunerii legislative în discuție - dar omite tocmai articolul 12, care pune în evidență, lipsa contradicției între unitatea și indivizibilitatea unui stat și între autonomia teritorială. (12. Constituțiile majorității statelor membre ale Consiliului Europei nu recunosc dreptul de a se separa unilateral. Cu toate acestea, indivizibilitatea nu trebuie confundată cu conceptul de stat unitar, iar indivizibilitatea statului este astfel compatibilă cu autonomia, regionalismul și federalismul.)

Conform Constituției din 1954, România este **"stat unitar, suveran și independent"**, în același timp garantează

"autonomie administrativ-teritorială populației maghiare". Iată articolului 19:

"Regiunea Autonomă Maghiara a Republicii Populare Române este formată din teritoriul locuit de populația compactă maghiara secuiască și are conducere administrativă autonomă, aleasă de populația Regiunii Autonome."

Se pot formula foarte multe critici privind regimul de atunci. O singură acuzație nu poate fi susținută, și anume, că Regiunea Autonomă Maghiară, ar fi pus sub semnul întrebării unitatea, suveranitatea și indivizibilitatea statului Român.

În consecință unitatea administrativă propusă nu prezintă o entitate statală, distinctă și paralelă, ci reprezintă o soluție asimetrică de regionalizare, propusă în Rezoluția nr. 1334/2003 a Consiliului Europei. Se propune tocmai o regiune în cadrul statului Român, care dispune de autorități deliberative și executive similare cu cele acordate județelor.

Articolul 1 al Avizului este recapitularea cuvânt de cuvânt a articolului 1 al avizului emis cu ocazia primei depuneri a inițiativei. Dr. Csapo Jozsef în combaterea avizului citat (în continuare: Combatere) a constatat în mod corect:

„Statutul de Autonomie al Ținutului Secuiesc:

- Vizează crearea unei regiuni cu competențe specifice menite să asigure protecția identității naționale a comunității majoritare autohtone,
- nu reprezintă o entitate statală distinctă și paralelă, ci reprezintă o soluție asimetrică de regionalizare propusă în Rezoluția nr. 1334/2003 a Consiliului Europei,
- reprezintă un mijloc democratic în rezolvarea problemelor comunităților naționale autohtone, majoritare în ținutul istoric,
- nu reprezintă o entitate statală, ci este un teritoriu autonom în cadrul unui stat democratic și unitar,
- nu este o entitate paralelă cu statul național unitar, ci este o regiune în cadrul statului român, care dispune de autorități deliberative și executive similare cu celorlalte regiuni-județe și de statut special.”

Din punctul de vedere al dreptului comunitar art. 4 al Avizului precizează, ”***problematica organizării administrative a teritoriului statului***, implicit a înființării unor regiuni autonome de genul celei propuse de către inițiatorii prezentului demers legislativ, nu cade sub incidența dreptului Uniunii Europene, competența de reglementare aparținând exclusiv autorităților naționale ale statelor membre.

□□□□□□□□□□**Trebuie însă menționat că organismele europene nu promovează crearea unor entități infrastatale, de genul regiunilor autonome, *asimetrice,* ori pur *neuniforme* și simplu *singulare, constituite exclusiv pe criterii etnice***

”

Legat de această remarcă, ținem să precizăm trei idei:

1. Inițiatorii prezentului demers legislativ, nu au argumentat propunerea lor, cu existența unor obligații provenite din dreptul comunitar.
2. Consiliul legislativ recunoaște în mod tacit, practică europeană a autonomiei teritoriale, confirmând că „înființarea unor regiuni autonome de genul celei propuse de către inițiatorii aparține exclusiv autorităților naționale ale statelor membre.,,
3. Lipsa unei obligații provenite din dreptul comunitar de a crea o regiune autonomă, este o abordare restrictivă a Tratatelor Uniunii Europene, și contrară angajamentelor internaționale ale României. Astfel articolul 2. al Tratatului privind Uniunea Europeană prevede: **”Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților.**
Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.”

În situația în care intenția guvernelor României de a identifica cele ”mai potrivite mijloace în vederea asigurării unui standard cât mai ridicat de protecție a drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale” – cum este enunțat în răspunsul Guvernului României la petiția manifestanților din Ziua Libertății Secuiești din 2014 – atunci în loc de căutarea permanentă de a ocoli solicitările colectivității secuiești, ar trebui să găsim semne autentice de identificare ale acestor mijloace! În schimb întâlnim un efort susținut de interpretări restrictive și evazive, în abundența termenilor: nu promovează, nu susține, nu sprijină, nu ne obligă etc. Ori o abordare de bună credință nu poate să treacă peste faptul, că valorile fundamentale ale Uniunii Europene trebuie să fie protejate, da, chiar și în cadrul competenței exclusive ale statelor membre. Și asta nu din cauza că suntem obligați print-un regulament al Uniunii, ci pe baza obligației morale prin asocierea la o alianță, fundamentată pe o moștenire constituțională comună.

Articolul 5 al Avizului analizează din punctul de vedere al dreptului internațional proiectul de lege, invocând în mod exclusiv documente adoptate de Consiliul Europei. Face această analiză, ca și cum Consiliul Europei ar refuza practica autonomiei teritoriale, dă în mod paradoxal o interpretare similară, chiar și recomandării 1334/2003, care contrar acestei interpretări recomandă tocmai autonomia teritorială, ca și o garanție de durată a prevenirii conflictelor.

Avizul eludează obligațiile internaționale ale României, care au devotat țara pe lângă valorile autonomiei teritoriale.

România în momentul aderării sale la Consiliul Europei, a făcut un angajament unilateral în mod liber privind îndeplinirea prevederilor recomandării 1201/1993. Acest angajament a fost acceptat prin Avizul nr. 176/1993 de către Adunarea Parlamentară. (Adunarea „apreciază declarația scrisă a autorităților române prin care ele se angajează să-și fundamenteze politica în domeniul protecției minorităților naționale pe principiile definite în Recomandarea 1201/1993...”)
Ordinul 508 întocmit pe baza raportului Columberg confirmă caracterul obligatoriu al angajamentelor liber asumate de statele membre în momentul aderării lor la Consiliul Europei.

Rezoluția 1123/1997 privind respectarea obligațiilor și angajamentelor luate de România și încetarea monitorizării speciale de către Consiliul Europei solicită clar, ca România să continue „să pună la baza politicii sale pentru politica minorităților principiile formulate în recomandarea 1201/1993”.

Rezoluția 1115/1997 privind înființarea Comitetului de Monitorizare a preluat locul Ordinului 508, menținând obligația statelor membre de a onora angajamentele asumate, dar și posibilitatea sancționării neîndeplinirii pe o lungă durată a angajamentelor asumate!

Recomandarea capătă forță juridică obligatorie pentru România și prin includerea sa în Tratatul de înțelegere, cooperare și bună vecinătate între România și Republica Ungară (1996), înaltele părți contractante înțelegându-se că prevederile acesteia le „vor aplica, ca angajamente juridice”.

Fiind clarificată caracterul obligatoriu pentru România al Recomandării 1201/1993 cităm articolul 11. relevantă din punctul de vedere al doleanței noastre de autonomie:

În regiunile unde sunt majoritare, persoanele aparținând unei minorități naționale au dreptul de a dispune de administrații locale autonome adecvate sau de un statut special, corespunzător situației istorice și teritoriale specifice și conforme cu legislația națională a statului.

Și iată răspunsul Guvernului României la petiția manifestațiilor din Ziua Libertății Secuiești din 2014:

„Ca membru al Consiliului Europei și al Uniunii Europene România împărtășește valorile unei societăți democratice, asumându-și angajamentele ferme în ceea ce privește protecția drepturilor fundamentale, inclusiv a drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, angajamente, pe care România înțelege să le respecte și să le onoreze pe deplin....”

Articolul 6 al Avizului și articolele următoare analizează proiectul de lege din punctul de vedere al dreptului intern, fără ca argumentele înșirate să fie încadrabile într-un logic de contexte. Găsim printre contraargumente articolul 1 din Constituția României, conform căreia România este stat național, suveran, independent, unitar și indivizibil, apoi găsim și articolul 3 al Constituției, conform căreia Statul Român este constituit din comune, orașe și județe. Este formulată acuzația,ca acest proiect de lege dorește să înființeze o autonomie pe criteriu etnic.

Mai înainte am arătat, că autonomia teritorială nu este contrară unității și indivizibilității statului, dar proiectul de lege nu este în contradicție nici cu atributul național al statului. Pornind de la convingerea, că nu există contradicție între Constituție, și între normele general acceptate ale dreptului internațional, astfel cu principiul nediscriminării, atributul național se poate interpreta exclusiv ca o titulatură universală a suveranității de stat aparținând în mod inalienabil comunității formate din toți cetățenii României. Această interpretare este confirmat tocmai prin articolul 4. al Constituției

:

”

România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Suveranitatea de stat este exercitat de comunitatea cetățenilor **”prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.”** (art. 2

Constituție) Conform propunerii legislative în discuție un organ reprezentativ în conformitate cu art. 2 din Constituție este Consiliul de Autoadministrare. Articolul 12. din proiectul de lege prevede

”

Regiunea autonomă Ținutul Secuiesc se constituie conform prezentei legi, odată cu

2. Avizul se consideră poziția oficială al Statului Român. Combaterea acesteia și prezentarea contraargumentelor este răspunsul unei entități autonome și anume a comunității secuiești.

Consiliul Național Secuiesc